GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunátória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 6. **Brasiovu 3 Februariu 22 Ian.** **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 2 Febr. n. 1869.

Cea mai urgenta causa européna, compunerea conflictului Turciei cu Greci'a, cu tóta impacienti'a asteptarei, inca totu da de dificultati. Greci'a nu se póte resolvi a primi dechiaratiunea poteriloru, decatu numai pelunga cererea, cá se se mai modifice. Greci'a simte unu simtiu sacru catra connationalii sei si pretinde cerendu dela poteri, cá se se faca pomenire in declaratiuni despre tendentiele nationali ale Grecilor si despre drepturile sale morale facia cu cei de unu sange. Adica Greci'a cere, cá poterile conferentiali se recunósca marea idea a principiului de nationalitate. Scimu, care din poteri, si ce voru decide la acésta cerere, despre care referesce „Mercuriu de Alton'a", diurn. de Kopenhag'a, patri'a regelui Georgios. prin urmare bine informatu. — „Indep. belg." se scrie din Londonu, ca póte, ca Napoleonu s'a si invoitu cu Rusi'a pe terenulu acesta. Asta scire -si are importanti'a s'a fundata pe principiulu modernu alu egalitatii popóreloru, — si alu dreptului loru moralu si naturale. — Diurn. of. „France" si „Le Publicu" ale Franciei, a buna séma bine informate, simtiendu dificultatile ce se redica dicu, ca in casu de conflictu intre Turci'a si Greci'a, poterile voru pastra neutralitatea. Acésta o dorira popórele Orientului si se scrie, ca Greci'a inainte de tóte a facutu intrebare la statele orientali, ce atitudine voru lua ele facia cu unu resbelu, dice France, cari ar' fi respunsu, ca voru oserba neutralitatea. — Se intielege de sene. - -

Unu telegramu din Pest'a 29 Ian. alu lui „N. fr. Pr." cuprinde aceste: „Din Bucuresci se reportéza, ca se pregatesce in privinti'a Transilvaniei unu memorandu catra marile poteri, de cuprinsu, cumca Transilvani'a are unu dreptu la autonomia; Romani'a nu vre a o anecta, dar' apoi nici Ungari'a se nu o anecteze. Transilvani'a se formeze unu Principatu autonomu, care prin identitatea nationalitatii conditionatu sta in óresicare legatura cu Romania (!!)".

E destulu a sci, ca acestu telegramu veni din Pest'a in Vien'a, pentru a nu mai intreba, din ce fontana esi si catu cumpanesce in autenticitatea cuprinsului seu, care sémena cu celu ce pune nume fetului pana a nu se sci, déca se va nasce fata or fetioru. —

Lasama mai incolo se urmeze dupa „Fed." unu actu per eminentiam constitutionale, care merita nu numai a fi imitatu de tóte municipiale nationali, ci dupa seriositatea si solidaritatea observata de factorii lui se póta recomanda de mustra constitutionale, pentru inexorabilea aperare a dreptului ce ni se cuvine. — Asia

Dupa comitatulu Zarandului!

„In 16 a lunei curente Ian. a sositu noulu comite aici in Baia-de-Crisiu. Inca inainte de venirea lui cu 6—7 dile si mai tardiu capetasera mai multi scrisori, care dela Aradu, care dela Orade, care dela comitele insusi séu dela secretariulu seu, cá primirea lui se fia calurósa, cu pompe cu ovatiuni. . . Nici ovatiune, nici o manifestatiune de bucuria din partea romaniloru. Nici unu romanu n'a esitu inaintea comitelui spre intimpinare. Pretutindene, dela intrarea lui in comitatu si pana la pretoriulu comitatului, a fostu primitu cu recél'a cuvenita. . . Prin acésta reserva potemu dice maiestatica a romaniloru, ci au doveditu catu fù de nedrépta acea dispusetiune a ministeriului, prin care a destituitu pe romanulu Dumitru Ionescu din postulu de comite supremu si l'a inlocuitu nu cu altu romanu, ci cu maghiarulu c. Alexandru Haller. Acést'a i s'a spusu de catra mai multi in facia, si insusi a recunoscutu dicundu: ve dau totu dreptulu, amu primitu inse acestu postu, pentru ca eu (Haller) cá maghiaru se potu deminti tóte acele faime infioratórie ce s'au latitu despre acestu comitatu. Precum s'a dechiaratu mai tardiu, apoi elu ar' fi si facutu acést'a.

In diu'a instalarei dupa sevirsirea santei liturgie in trei beserice, membrii comitetului fiindu adunati in sal'a pretoriului, s'a tramisu o deputatiune de patru membri cá se invite pe comitele in adunare. Candu a intratu acest'a in sala s'a auditu unele „éljen"-uri, dar' nici unu „se traiésca"; romanii au paditu o tacere profunda, pe feciele tuturoru se vedea o ingrigire mestecata cu displacere. Se audiea, ca comitele la deschiderea siedintiei va vorbi si romanesce, dar' buzele lui nu s'au deschisu decatu numai in limb'a maghiara. Spunu ca nici nu scie romanesce. Dupa cuventulu de deschidere imediatu a depusu juramentulu. Se asteptá, adica comitele asteptá cá se se redice cineva pentru a i rosti cuventulu de gratulare. Sal'a inse erá muta, candu preotulu Ioane Giurca cere cuventulu. Acestu tineru preotu dupa o cuventare bine tiesuta si fórte logicu motivata, nu de gratulare, ci de a face o propunere la actulu numirei c. Haller de comite supremu alu acestui comitatu, pune pe mésa unu proiectu de conclusu si se róga pentru primirea lui.

Proiectulu de conclusu a dlui Giurca suna asia: „Pe candu comitetulu comitatului -si esprime stim'a facia cu person'a nou numitulni comite supremu c. Al. Haller; pe atunci si esprime resimtiulu, ca cu acestu prilegiu nu s'a observatu art. 44 § 27 din legea dela an. 1868, care asecuréza luarea in consideratiune a nationalitatiloru, la numirea de comiti supremi; si in privinti'a ast'a decide a se face representatiune la ministeriu, pentru compunerea careia se esmite o comisiune, care va avé a subserne la cea mai de aprópe adunare de comitetu operatulu spre aprobare, si in care ministeriulu se fia rogatu, cá pe viitoriu la implinirea posturiloru de comiti supremi luandu in bagare de séma legea memorata, se binevoiésca a face se incete ingrigirile totudéuna sincere patriotice si nationali ale acestui comitatu."

Se scotemu catava motive din cuventarea d. Giurca. Domnialui dice ca: acestu comitatu prin factorii sei naturali erá asiediatu in starea lui normale, in care justiti'a si administratiunea publica erá in sonantia cu legile tierei; cá factori naturali pentru acestu comitatu dupa impregiurarile de aici, si chiaru dupa starea inaintata a civilisatiunei, numai accia se potu considerá in prim'a linea, cari sunt de nationalitatea si legea romana, fiindu aceste in total'a preponderantia aici; ca nu se póte presupune, cá ministeriulu se nu fia aflatu in tóta tiér'a romani destulu de calificati pentru demnitatea de comite supr., prin urmare nu erá de lipsa a tramite aici unu comite maghiaru, déca nu cumva a voitu a casiuná amaretiunea in lócu de indestulirea locuitoriloru din acestu comitatu. Si altele.

Dupe aceea se scóla d. Iacobu Brendusianu si cu asemeni motive aperandu si drepturile comitatului, si mai provocanduse si la legea pentru nationalilati, face unu altu proiectu de conclusu, care asia urméza: „Pana candu acestu comitetu este cu totu respectulu cuvenitu catra person'a ll. Sale d. conte Al. Haller, si pana candu de o parte declara acestu comitetu, cumca, intre nici unu feliu de impregiurari nu voiesce a-si uitá de detorintiele sale de supusu lealu, de alta parte intru implinirea detorintiei sale de a mantiené drepturile ce i dau circumstarile de aici si-i da constitutiunea tierei: crede acestu comitetu de a-si implini chiamarea, candu cu acésta -si face substernerea catra intregulu inaltu ministeriu pentru rechiamarea d. conte Al. Haller din demnitatea de comite supr. in comitatulu Zarandu, si inschimbarea lui cu unu barbatu de nationalitatea si religiunea romana."

Mai adauge apoi d. Brendusianu, ca acést'a se se comunice cu tóte comitatele din tiéra pentru partinire. D. Brendusianu -si apera propunerea cu mare taria si cu rara logica.

Ací s'a inceputu apoi desbaterea asupra acestoru dóua propuneri.

Pentru propunerea lui Giurca a vorbitu dnii Hodosiu, Francu, Siulutiu si altii; ér' pentru propunerea lui Brendusianu a vorbitu dnii Borlea, Motiu, Secula si altii.

Desbaterea a decursu a decursu in modulu celu mai exactu parlamentaru. Intr'adevern ca ti-se redicá anim'a vediendu pe acesti eminenti romani a vorbi in dulcea nóstra limba cu atatu tactu si cu unu competu ce le servesce spre onóre.

In urma s'a inchiaiatu desbaterea, si punenduse la votu propunerile, s'a primitu cu maioritate de voturi propunerea dlui Ciurca. — Ce enunciandu-se de catra c. Haller, a trecutu in conclusu alu comitetului; éra in comisiune s'a alesu dnii Hodosiu, Bardosi si Baternai.

Se spune, ca totu lucrulu a fostu facutu cá se ésa asia precum a esitu, altmintere nu se póte esplicá atat'a regularitate de parlamentarismu cu care a decursu desbaterea. Insi-si vreo trei or patru maghiari din comitatulu Biharici, cari c. Haller i a adusu cu sine, au remasu uimiti de purtarea cea solida a romaniloru, de limb'a frumosu ce o vorbescu, si de atat'a tactu si seriositate. La ei, -mi dise unulu, -si dau in capete si nu póte fi o adunare de comitetu unde se nu se sfedésca cá . . . .

Insemnamu, ca numai doi maghiari au vorbitu in contra propuneriloru, afirmandu absurditatea, ca comitetulu n'are dreptu de a **face** representatiuni. In urma insi-si ei, si toti maghiarii au votatu pentru propunerea lui Giurca. Asia dar' si maghiarii inca recunoscu, ca comitatulu are dreptu d'a avé unu comite de romanu in capu, si ca ministeriulu n'a purcesu legalminte numindu aici unu comite maghiaru.

Nu potu se nu mai insemnu, ca unu maghiaru cu numele Nagy László facundu in urma propunerea, cá se se faca o adresa de multiamita catra Maiestate si catra ministeriu, pentru ca s'a numitu pentru acestu comitatu comite de unguru, — cont. Haller nu l'a lasatu se vorbésca ci l'a provocatu se-si retraga propunerea, ceea ce Nagy Latzi umilitu o si facù.

Dupa tóte aceste dicu: onóre voe Zarandaniloru, onóre voe conducatoriloru de acolo, caristraluciti cá totu atate stele pe coriulu romaniloru, si onóre tie poporu blandu Zarandanu. Voi cá totudéun'a asia si acum v'ati purtatu cu multa barbatia, cu multa intieleptiune si cu multu competu. Nu v'ati lasatu se vo traga in curs'a, care póte ve erá preparata. V'ati portatu asia, de diu c. Haller n'a avutu lipsa de catane, si i ati facutu imposibila tendinti'a ce póte o avea de a disolve comitetulu *); voi v'ati aperatu drepturile vóstre cu o rara abnegatione. Mergeti totudéun'a pe calea intieleger ei; intru care ati fostu totudéun'a de exemplu etc. Haller a plecatu la Telegd. Hodosiu si Borlea voru fi siguru alesi. —

Fragmente si episode istorice dela 1861 incóce.

II.

Ni s'a objectatu mai adesea, cumca tocmai de ar' fi apucatu diet'a Transilvaniei a scóte prin regimulu numitu a lui Schmerling o diploma inaugurala, adica diplom'a leopoldina, cá lege fundamentala, reformata si sanctionata dupa tóte formele, in urmarea bataliei dela Königgrätz, in an. 1867 o asemenea diploma inca ar' fi fostu desfiintata intocma precum s'au desfiintatu legile din 1863—4, pentru ca in acelu casu inca ni s'ar fi disu, cumca monarchulu o a sanctionatu mai nainte de a se incorená in Ungari'a.

Acestu argumentu, la prim'a vedere, s'aru paré, ca cumpanesce cev'a; cercetatu inse de aprópe, elu se preface in fumu si cétia. Diplom'a leopoldina n'are a face nimicu cu incoronarea Ungariei. Transilvani'a s'a supusu casei habsburgice fara a intrebá vreodata, déca imperatulu Leopoldu I. este séu nu este incoronatu si nu a suferitu sub nici unu cuventu amesteculu Ungariei in acea afacere, ba din contra, Transilvani'a opri in termini respicati pe deputatii tramisi la Vien'a, cá nu cumva se sufere amesteculu ungureniloru, ci din contra se protesteze asupra acelui**). De asemenea Transilvani'a inchiaiese sanctiunea pragmatica cu caus'a Habsburg in anii 1722—44 érasi fara nici unu amestecu alu Ungariei si fara nici unu respectu la impregiurarea, déca Carolu VI. si Mari'a Teresi'a se voru incorená séu nu. Leopoldu II. (1791) nu a suferitu pe diet'a Transilvaniei, cá se ié parte la incoronare, nici macaru cá de parada, pentru cá nici in modulu acest'a se nu se arunce vreo umbra asupra autonomiei Transilvaniei **).

Concedemu si noi, cumca unu despotu cá Mailath si unu jesuitu cá Esterházy ar' fi cutezatu a propune si a indemná chiaru si la stergerea unoi constitutiuni transilvane reformate si sanctionate. Scimu si noi, cumca d. e. in Franci'a in 60 de ani s'au desfiintatu 9 constitutiuni. N'amu uitatu nici desfiintiarea constitutiunei austriace din 1848, nici pe cea din 1849, desfiintiata in Dec. 1851; cunóscemu si Verwirkungs-Theorie a lui Bach aplicata la constitutiunile Ungariei si Transilvaniei; de alta parte inse suntemu totu asia de convinsi, cumca, déca am fi apucatu noi legea electorale sanctionata, justiti'a si administratiunea politica reorganisate si realisate, tiér'a impartita din nou, si mai in scurtu consolidati preste totu, atunci nici negutiatorii de constitutiuni, nici fanariotii, nici ciocoii, nici jesuitii nu ar' fi cutezatu a luá de pretestu mergerea transilvaneniloru la Vien'a, a 'i inferá de vendietori, séu in casulu celu mai bunu, de minoreni in politica si a cere desfiintarea constitutiunei transilvane. Chiaru si dupa 1863—4 inca amu fi potutu luá indata din an. 1865 in tocma positiunea luata de croati, sustienuta si aparata pana in momentulu de facia, déca machiavelismulu si interesele meschine nu ar' fi datu locu proditiunei si totuodata terorismului clandestinu scl.) Esmiteum 6 serie din „Rom." apoi:) Nici odata ranitatea omenésca nu a fostu rusinata mai amaru, decatu de doi ani incóce prin purtarea acelei minoritati, dela care asteptase, cá se dica muntelui celula: „muta-te dela locu teu" si muntele se se mute. Doi ani de dile de candu siedu ei acolo, si in acei doi ani ei toti n'au exercitatu asupra maioritatei in folosulu patriei si alu natiunei nici atat'a inriurintia, cata ar' fi potutu avé celu mai teneru dintre ei in diet'a Transilvaniei. Cu tóte acestea noi, departe de a'i incriminá pentru erorile loru politice, mai vertosu ii compatimimu, cá unii pe cari ii credemu a fi sedusi, ne mangalemu totu odata cu speranti'a, cumca chiaru si ei voru fi invetiatu din acésta scóla nóua. Er' pentru cá se potemu invetiá cu totii si mai multu, mai vertosu din cele ce s'au intemplatu in anii de curendu trecuti, atatu cu natiunea nóstra si cu Transilvani'a, catu si cu monarchi'a intréga, ne vomu adoperá a culege aici óresicare date istorice. — (Va urmá.)

Sacele 16 Ian. 1869.

Fratietate maghiara!

Inca deputatiunea nóstra dela Vien'a, din 1849 ceruse, cá in mai multe locuri ale patriei nóstre, pentru inlesnirea si usiorinti'a poporului, se se infintieze unele espositari judecatoresci si administrative. Intre locurile acelea fura si Sacelele, cari numera 25.000 suflete, preste 15.000 romani, ér' ceilalti maghiari. In an. 1851 unu comisariu alu locutientiei din Sibiiu d. Plecker veni in Satulungu spre a cercetá, déca suntu aici locuintie corespundiatórie pentru deregatorii si amploiati? Convinsu-gundusé, ca suntu, in tóman'a acelui anu si capataramu o judecatória, unu comisariatu politicu, unu comisariatu finantiariu, unu perceptoratu si unu despartiementu de gendarmi. Pentrucá acesto deregatorii se nu se mai stramute de aici, locuitorii din patru sate ale Sacelelóru, Satulungu, Cernatu, Turchesiu si Bácsfalu, mai totu romani, indemnati si de amploiati se cointelesera a redica nesce localitati, unde mai tóte aceste oficia se fia concentrate, cam la midilocalu Sacelelóru. Spre scopulu acesta se cumpara dela unu romanu o casa, cu o curte si gradina spatiósa, unde se zidira tóte incaperile pentru judecatória, comisariatu politicu si perceptoratu.

Cumparatórea localui si dîdirea caselóru a constatu pe numitele comune preste 13.000 fl. Satulungu a contribuitu din sum'a acesta diumetate, si celelalte trei sate érasi diumetate.

Fiindu inse, ca aceste sate, cá fóste iobagie ale Brasiovului, n'avea nici unu venitu comunale, asia acea suma de bani, a trebuitu a se aruncá pe membrii comuneloru, si fiinduca in aceste patru comune romanii suntu preste dóua din trei parti, de sene se intielege, ca romanii au trebuitu se supórte si greutati indoite, precum au si facutu.

Numitele case, catu a tienutu absolutismulu, au sierbitu cá localitati pentru pomenitele oficia, inse de atunci incóce, stramutanduse ér' tóte oficiale la Brasiovu, ajunsera de carciuma arendatoriului comunale, inarendate cu 400 fl.

Este cam unu anu si diumetate, de candu unii dintre romani intielescra, ca fratii magiari pusera ochiulu pe acele case, spre a le intrebuintiá de scóle maghiare. Pe facia inse nu esira cu nimica, pana in 12 Ian. a. c., candu fara se scimu si noi ceva, audimu, ca d. inspectoru din Brasiovu se afla in Satulungu, si ca din tóte patru sate a chiamatu inaintea dsale cate doi membrii, si ii intreba: De candu suntu acele case didite? Din ce fondu? Spre ce se intrebuintiaza astadi, si ce venitu aducu? Ce pretiu ar' avé astadi? Si in fine: suntu in acele case localitati potrivite pentru patru clase cu profesorii loru? —

Maghiarii sciindu ca totii de venirea d. inspectoru si ce cauta, respunsera, ca acele case astadi ar' pretui cam 4—5000 fl. si localitati de scóla suntu. Romanii inse intrebara pe d. inspectoru, pentru ce se face acésta cercetare? Dsa respunse, ca nu scie, dara face din ordinulu inaltului ministeriu r. de cultu si invetiamentu. Atunci romanii neavendu mai nainte nici o preconsultare, respunsera, ca ei nu potu da nici unu respunsu, ca-ci asia ceva trebuiea se li se faca mai naine cunoscutu, cá se se póta consultá cu ceilalti romani. Protocolulu luatu de inspectoru romanii n'au vrutu alu subscrie!

Inteligintí'a romana din aceste sate audiendu cele intemplate si vediendu in acésta fapta atacata dreptulu romaniloru de proprietate, prin machinatiuni si unelturi subversive ale fratiloru maghiari. Compusera unu protestu, pe carele 'lu subscriseră toti representantii romaniloru din aceste sate, si in 21 Ian. 'lu asternura incl. magistratu din Brasiovu spre alu transpune de va fi de curiintia, la locurile mai inalte. Totudeodata unu altu protestu se asternù deadreptulu in. ministeriu r. de cultu si interne.

Éca cum pricepu fratii maghiari fratietatea, si cum sciu se respecteze dreptulu altuia? Prin unelturi si machinatiuni vielene voru a storce concesiuni, spre a se asiedia in sudórea si ostenéla altuia, ignorandu cu totulu dreptulu nostru de proprietate, alu adeveratiloru proprietari; ma, despretiuindune pana intr'atata, de nici nu ne mai intrebara macaru de vremu si noi séu nu. **Speramu inse, ca in. ministeriu va sci** distinge mai bine intre alu meu si alu teu, decatu maghiari din Sacele.

Aceste Dle Redactoru amu voitu ale aduce la cunoscinti'a stimatiloru lectori, cá se védia, si se admire acésta minunata teoria si intieleptele concepte de dreptu si proprietate ale intieleptiloru frati maghiari din Sacele, cari in orb'a loru inganfare de astadi, in intielesulu intieleptiloru din diet'a din Pest'a, celoru ce dicu, ca in patri'a maghiara, sunt numai maghiari, voiescu si ei acum, cá si proprietatile nemaghiariloru se fia proprietati maghiare, velle, nole. Reu ne merge! —

Unu romanu.

Abrudu in Ianuariu 1869.

Una abatere cu arestu preventivo sevarsita in contra securitatei de onóre a unui **cane** maghiaru.

Susu la munte, departe de lumea cea mare, unde se faurescu lucruri, ce atragu atentiunea, totusi ne potemu lauda, ca se ivescu si pe la noi scene, ce merita a fi reservate in cronic'a intemplariloru, ori celu pucinu tienute mai susu decatu se remana intr'o era cu lucrurile de tóte dilele. — Una din acelea este cea mai susu semnalisata, tragica-comica, asia precum e, care s'a petrecutu in lun'a curente in opidulu montanu Abrudu.

Pentru cei, cari póte n'au cunoscintí'a locala, este de insemnatu, ca dupa povoiulu din 1861, care rupse si spalá cu sene asiedimentele absolutismului redicate in timpulu domniei sale, Abrudulu cá si multe alte locuri inca a resaritu cá unu fenice din norioiulu — in care 'lu innecase furtun'a in 1848 — cu urmat'a sistema Bachiana; si acuma spre mangaierea celoru norocosi de a nu avé trébacu domnîi, se bucura de deplin'a autonomia cu representantii'a comunala si cu unu magistratu cá fora politicu si judecatorescu in frunte, dela care, precum spunu cei patiti, cam la ani dela timpulu urdirei causei, totu ese cate o sententia, cu esceptiune la judeciulu singulare, caruia cá neinteresatu si necspertu, de si adeverintia nui potu da, totusi de unu timpu incóce se vorbescu multe bune despre elu. —

Da m'am abatutu dela materi'a interesante cu canele maghiaru, devenitu subiectu de dreptu dupa conceptulu celu mai nou constitutionale. Adeverat'a istoria cu acestu cane este urmatóri'a: Unu advocatu maghiaru cu pinteni zuraitori si cu pipa de spuma, altcum venatoriu de profesiune, bagasma in vreo afacere de procesu, mergundu la sedri'a de comitatu in Abrudu, l'a insocitu si canele seu de venatu, si pana candu dusa facea revista cu actele, canele inca si au facutu revist'a sa prin ólc si bl-delc ospetariului din curtea sedriei, dara din intemplare ospetariulu, neospitalu destulu pentru une óspe, care mai de multe ori ei dusese carnea din taiariu, pusa gata de a o duce pe més'a pasagerilóru prin unu servitoriu alu seu romanu din Cam-

*) Amu auditu, ca Haller sciea de propunerea lui Brendusianu, si ca s'a dechiaratu, ca déca s'ar primi acesa, elu nu o va enunciá, ci indata va disolve comitetulu, si urmarile nu si le-ar' fi atribuitu sie-si. —

**) Carolus Szasz Sylloge Tractatuum Nic. Beithen etc. —

**) Vedi porunc'a lui Leopoldu II., tramisa in acésta causa catra gubernatoriulu br. Bruckenthal publicata in „Hrm Ztg." si „Gazet'a" din 1865. —

peni, cu unu batiu ilu admonâ binisioru pe la o urechie, de incepù canele meu a se valetа. — Audiendu stapanulu versulu canelui cei infuriata si se apucâ prima vista de unu servitoriu de cancelaria, injurandulu de olâh szentyit, krisztusât, dara acesta inca nobilu de vitia nui remase datoriu. Curendu inse aflandu despre adeverat'a intemplare, in fuga mare nu se opri pana la magistratulu locale, dupa satisfactiune, de unde intr'o clipita sosi unu haiduc si din pornnc'a unuia dintre domnii magistratuali petrecù pe servitoriulu ospetariului **in temnit'a comitatului** intre criminali si'lu tienura acolo 48 óre fara mancare!

Prompta justitia acésta; ne amu fi bucuratu, déca o amu fi vedutu la loculiu sou, asia inse ne au datu motiva de o justificata adenca mahnire, vediendu ca intr'unu statu, ce se numesce constitutionalu in gradulu superlativu, atata garantia avemu pentru libertatea personala, catu numai in canele unui maghiaru debe se dai pentru a deveni rapitu, detienutu si aruncatu in temnitia. — Unu reu augurò de viitoriu este acesta pentru noi! — Imbuibarea insuflata de atatea victorii se inaltia pana a strivi. — Acesta este inceputulu anului nou la noi in Ardrudu, si nu ne-ar' pare bine se se continue, pentruca materii de acestu feliu sunt destule. Suntemu buni bucurosi de a incongiura prilegiulu, numai catu ne-amu roga de domnii maghiari, cá pentru bun'a cointielegere in viitoriu si spre a poté deosebi canii domnialoru neatacabili de canii romanieloru, care nu sunt asia de gingasi, se binevoiésca a bate la canii domnialoru pinteni in calcaie, cá asia cunoscundu'i, candu voru veni hamesiti de flamendi si ne voru lua carnea din cuina, se nu ne'mitemu cumva inconvenientiulu de a da in ei si a ataca supremati'a dreptului si pentru cani, ci dupa carne se le daunu si verdi'a (curechiulu), pentruca a domnialoru este imperati'a si potere'a.

Apropos! si pe la noi se latise faim'a mai in septemanile trecute, ca vomu capata soldati pentru securitatea publica, care pana acuma nu sufere de nici unu feliu de miasma, — se vede, ca parol'a maghiara este una si nedespartita de a fauri minciuni spre a ne compromite. Mai este inca una causa, ce sta in nexu nedespartibilu cu positiunea cea stralucita a — unoru — domni maghiari. — Densii adica, precum nu se póte nega, si au batutu jocu de poporulu romanu, ce pofta de asi deprinde placerea domnialoru n'a incetatu, le este numai fórte amaru, ca consciinti'a de domnitatea de sine la romanu inca s'a desvoltatu si nu sufere batjocura si insulta. Canta deci prilegiu domni'a loru, cá sub scutulu militiei, pentru care nu potu fauri destule minciuni, sei aduca, so'si joce caii mai cu indelete, avendu baionetele la spate. —

Unu romanu.

UNGARI'A. Ne lipsesce spatiulu a reproduce unu articulu alu lui „Hazánk“ din Nr. 22, ca califica incordarile partiteloru la alegeri de minune. „Hazánk“ dice, ca se afla comitate, in care se varsa banii, cá gunoiulu cu sutele de mii si in tóta Ungari'a cu milióne si acésta totu spre corumperea moralitatii poporului. Se afla la inceputulu alegeriloru si licitatiunea si cumperarea sufleteloru se venéza mai demonicu decatu ori si candu, apoi esclama: déca a venitu trébа la licitare, apoi trebue se licitamu si noi, dar' la simtiementele cele mai nobile ale omului. Cine nu póte castiga popularitatea prin simtiemintele patriotice si prin cuscientia de a fi facutu si a vre a face bine tierei si popóreloru ei, acela ambla cu saculu lui Jud'a Iscariotulu, cu pretiulu vendiarei interesseloru generali in favórea unoru din ciocoi. —

Vien'a 26/14 Ian. Domnule Redactoru! Dóua acte frumóse din partea junimei romane din Vien'a avemu se registramu la inceputulu anului acestuia, ce promite a fi fórte insemnatu in istoria: anteiu serbarea anului nou din partea societatii studintiloru romani din Vien'a „Romani'a“, care decurse intr'unu modu demnu de tóta laud'a, intr'o ordine perfecta, ce dovedesce maturitatea tenerilóru romani, intr'unu spiritu adeveratu nationalu, ceea ce trebue se redice si maresca totu mai multu sperantí'a natiunei in fii sei. Dvóstra ati binevoitu a publicá programulu ce s'a executatu cu ocasiunea acésta si cresemu, ca nu mai este de lipsa a'lu resfirá, ci voimu numai a adauge, ca spiritulu vorbiriloru ce s'au tienutu a fostu curatu romanu, a fostu spiritulu ce diace in trist'a dar' interesant'a istoria a romaniloru; ér' nu a fostu nici rusumanu nici panslavisticu, dupa cum se temea d. Cesar Boliacu, carele a binevoitu a face din numitulu programu in „Trompet'a“ sa capitalu politicu. — Exe-

cutarile chorului vocalu si instrumentalu nu mai pucinu au esprimatu poterea de viétia a poporului nostru. Studintii se despartira cu parol'a unei indoite energie si diligintie in anulu venitoriu. — Déca ei voru sci a implini acésta parola, atunci intr'adevera preste pucinu societatea ce o formeza va fi unu modelu de corporatiune.

In rondulu alu doilea avemu se insemnamu unu acta de complesantia nationala ce a facutu junimea romana de aici renumitului publicistu Franciscu Schuselka redactoriulu „Reformei“, pentru interesulu celu viiu si apararea drepturiloru natiuniloru din Austri'a si cu deosebire si a romaniloru. O adresa acoperita de 101 subscrieri s'a predatu de catra o deputatiune de trei numitului domnu publicistu, care a primit'o cu mare placere, respondiendu la adresarea deputatiunei cam asia: „Ve multiamescu Dloru pentru incuragiarea ce mi o faceti. Ea mi cade fórte bine tocmai acuma, candu amicii mei de odinióra (nemtii) me parasescu, si regimulu mu ormaresce, pentruca sustienu caus'a cea drépta a tuturoru nationalitatiloru si nu numai a catorva. Fiti seuri, cá si de aci incolo, chiaru si atunci, candu nu voiu mai redige acesta fóia, voiu nisui totudéuna intr'acolo, cá se se recunósca drepturile tuturoru natiuniloru Austriei si mai cu séma si pentru romani me voiu interesá, cari dupa unu trecutu atatu de tristu cu totu dreptulu voru se-si elupte unu locu in istori'a. Timpulu casteloru privilegiate a trecutu si unu nou viitoriu li se deschide tuturoru popóreloru. Eu sum convinsu, ca romanii au unu viitoriu frumosu. Germanii si maghiarii, de ce numai ei se fia cei indreptatiti? Cu ce dreptu se se uite celelalte nationalitati la nenumeratele loru manifestari nationale, cum a fostu mai daunadile si festinulu de datu la semnu din Vien'a, si ei se nu cuteze a face nemica pentru sene?“ Ve multiumescu Dloru scl..

Unu respunsu atatu de frumosu si sinceru datu de catra unu barbatu cá Schuselka, carele eri alaltaeri era inca idolulu cunationaliloru, ér' astadi e parasitu pentru simtiemintele sale de dreptate chiaru si 'n politica si pentru constantí'a sa de feru, cu care apara interesele tuturoru popóreloru Austriei in firma convingere, ca numai prin multiumirea tuturoru se póte pune o solida basa statului si viitoriului seu, — parasitu si inca de amicii sei de odinióra. Unu atare barbatu merita se fia privitu de junimea nóstra cá unu modelu alu unui caracteru adeveratu antiicu cetatienescu. —

Aceste acte din partea junimei romane din Vien'a dovedescu, ca ea se afla la inaltimea situatiunei. —

Vien'a 22 Ian. Corespondinti'a particulara a „Romanului“. (Din memorandulu transilvanu.) In dilele trecute v'amu atinsu pe scurtu, ca comitele Beust a primitu in calitatea sa de cancelariu alu imperiului intregu unu memorialu din partea unoru romani din Transilvani'a. Acelu memorialu porta dat'a din 10 Dec.; s'a presentatu inse d. cancelariu numai pe la finea lunei trecute. Scopulu acestui pasu nou, facutu in caus'a nationala si a Transilvaniei, a fostu asta data numai unulu. A trage atentiunea d. Beust asupra Transilvaniei, pe care Escelenti'a Sa n'o cunósce de locu, precum singuru recunoscu caus'a din care si este sedusu si incelatu elu, precum fusese si trecutulu. Era fiinduca romanii transilvani sub pretestulu daco-romanismului sunt supusi preste totu la unu spionagiu scarbosu, incatu din caus'a acést'a nu mai au repausu nici in sanctuariulu familiiloru, memoriaulu spune cancelariului Beust intre altele si acestea:

„De ar' cunósce tronulu pe ómenii din Transilvani'a si tóta starea acestei tieri, asia precum a cunoscutu-o odinióra fericitulu Iosifu II., atunci si numai atunci s'ar convinge despre socialerele si sistematicele persecutiuni si calumnii, cate se punu in miscare asupra natiunei romanesci. Dela anulu 1830 pana la 1848 ne facea cu sil'a rusolatrii; dela 1848 incóce ne facu daco-romanisti.

„Noi nu negamu, ca ide'a Daco-Romanieí esistá deja; inse autorii, propagatorii si nutritorii ideei daco-romanice suntu si au fostu dela inceputu maghiarii si sasii. Asia maghiarii si sasii o propaga si astadi pe facare di; ei striga romaniloru pana si 'n adunarile publice municipali: „Mergeti in Valachi'a, ca-ci acolo este tiér'a vostra!“

„Primulu autoru si propagatoru alu ideei daco-romanice a fostu la noi eruditulu parochu sasescu Roth junior. Acelu barbatu publicase in Sibiiu o carticica, in care elu recomanda sasiloru transilvani cu totu dinadinsulu incorporarea cu Moldo-Romani'a. Acelu barbatu sasu plecase din punctulu de vedere, ca s'ar poté cá monarchi'a austriaca se se desfiintieze, éra in acelu casu nici sasii nici romanii din Transilvani'a nu voru mai poté suferi domni'a cea fórte . . . a maghiariloru.

Dela 1850 pana la 1857 o parte a emigratiunei maghiare, cata petrecea in Parisu, Londr'a, Brusel, Constantinopole etc., convenindu pe acolo cu emigratiunea moldo-romanésca, la mai multe ocasiuni promitea acesteia ocuparea si incorporarea Transilvaniei. Este apoi sciutu, ca dela 1857 pana la 1863 si 64 se afla mai multi emigrati maghiari in Romani'a. Acei emigrati, sperandu, ca moldo-romanii le voru fi de ajutoriu la sfarmarea monarchiei austriace, le promiteau acestor'a cerulu si pamentulu, prin urmare si Transilvani'a. Se cuvine inse a observá fórte bine, ca guvernulu lui Alexandru Ioane I. (Cuza) nici odata n'a pusu temeiu pe acele promisiuni si nu le-a acceptatu, ci acelu guvernu numai catu ospetá bine pe acei emigrati, ii ajutá cu bani si ii tramites mai departe.

„In an. 1859 (lun'a lui Martiu) gen. Klapka venise la Cuza cu porunca precisa dela imperatulu Napoleonu, in cuprinsulu de a calcá in Transilvani'a cu braciu armatu. Cuza nu ascultá de acea porunca, ceea ce i s'a imputatu fórte greu dela Parisu. Memorialulu din 1860, subscrisu de Lud. Kossuth, Klapka si Lud. Teleki, publicatu in mai multe diuarie, ne este cunoscutu la toti si c. Andrássy ar' face fórte bine, déca l'ar aduce la cunoscintí'a Maiestatei Sale. Esenti'a, simburele acelui memorialu este: Sfarmarea monarchiei austriace.“

(Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANI'A. CAMER'A DEPUTATILORU! Ea in siedinti'a din sambata 11 Ian. a datu o dovada stralucita, ca parintii patriei de acum iubescu mai multu natiunea si patri'a decatu pe sene si interesele unei séu altei partite, fiinduca la desbaterea bugetului ministeriului cultéloru si instructiunei publice au doveditu acésta. Cu tóte, ca cei iubitori de caste si democratofagi séu se opunea séu celu pucinu nu votá impreuna, dupa cum ne spune „Sentinela“. Totusi **maioritatea camerei** a adausu pentru fiacare judeciu cate unu revisoru séu inspectoru, pentrucá inspectiunea scóleloru se se sustiena neintreruptu prin tóte satele. Camerele, care votéza pentru instructiune publica cu liberalitate, acele se caracteriséza ele pe sene de cele mai parintesci si mai nationale. Sterge din bugetulu instructiunei cu orce scopu de economia si te voi cunósce, ca esti dusmanulu luminei si fiiu alu intunerecului! —

Luni in 13 s'au suprimatu in siedinti'a camerei subventiunile ce se dedera la scólele catolice si luterane din Bucuresci si Galati, inse si cu acésta suma de 6600 lei séu imbunatu subventiunea natiunale, ce se da societatiloru: Ateneulu, Transilvani'a, invetiatura poporului romanu, cea de cultura din Bucovin'a si cea de cultura din Transilvani'a. Stipendiale bursieriloru séu stipendistiloru dela facultati s'au maritu dela 26.600 la 52.462. Lucru, generosu si mangaitoriu! Ne pare reu, ca trebue se inregistramu dupa „Sentinela“, ca se afla unu boieriu C. Gradisténiu, care nu se rusiná a dice, ca nu facu de lipsa universitatile curatu romane, ci cine vre se invetie la universitati se se duca in strainatate! — Boierii, unii nu dau a intelesu cultur'a nationale si orgoliulu ei la vatra natiunei, de aici strainomani'a! — Dar' gloria maioritatii camerei, ca procede cu pretensiunile timpului si standu la inaltimea misiunei sale a votatu totu in siedinti'a acecea de luni in 13 Ian. o subventiune si pentru dóue scóle romane in Transilvani'a, un'a la Fagarasiu si cecalalta la Hatiegu, unde nu se afla mai nici scolutie de prim'a necesitate ci sute mii de romani parasiti! —

Gratia, gloria si onóre parintiloru patriei din Romani'a, cari nu facu alegere intre fiii aceleiasi mame, ci ii cuprindu pe toti in sinulu ingrigirei sale parintesci pentru cultura, cá se prospereze toti din tóte clasele popórului prin ajutoriulu luminei spiritului, fara care remanu espusi destrugerii si impilarii!

Amu mai dori, cá si societatea academica romana se se bucure de o consideratiune demna de scopulu si infiintí'a ei pentru cultur'a romana; dar' si stim'a si respectulu in afara astépta acésta; ér' absolutei necesitati pentru o academia romana de drepturi si o scóla agronomica pentru noi aici, fara de cari romanii din Austro-Maghiari'a nici odata nu voru poté prosperá, ci voru trebui se ingenunchia dinaintea maiestriei, cu care se ineórda ciocoii nostrii a eschide totu ce nu e inteligintia mai inalta dela dreptulu de a fi alesu prin municipiale-districteloru, voru trebui se remana ér' trasi

si impinsi, impilati chiaru si suptu comand'a notariloru si a judiloru satesci, la cari posturi inca si au atientitu unii ochii cei de corbu spre a poté cu atatu mai securu maghiarisa in poterea nóuei legi de nationalitate, care pretinde alat. protocolu maghiaru si dela comunitati satesci. — A scapa de unu periculu de desnationalisare totala, prin urmare, numai o academia de drepturi in limb'a romana si o scóla agronomica ne póte ajuta, fiinduca in limb'a maghiara se afla vr'o 4 academii si se proiectéza in tóte districtele cate una scóla agronomica maghiara! Romanulu va trebui se remana fara aceste 2 Institute nationale strimtoratu intre Scilla si Caribdis: séu se remana idiotu si hamalu, séu se se maghiarisèze, pre candu acele institute in limb'a romana ne ar' preserva, formandune luptatori pentru viéti'a nationala, ca-ci junii nostri in scoli straine, crescuti la spatele si dupa usi'a inganfatiloru -si perdu tóta predilectiunea de asi marturisi si numele, pentru care studiendu unde atatea batjocuri si infamii aruncate si dela semeni condisc ipuli! Aceste considerationi si mai multe altele ne impunu o **sacra** obligeamínte si inca totu sufletului romanu, cá se sacrificamu fara crutiare toti din tóte partile spre a ne provedé cu paladiulu acesta scutitoriu de nationalitate! — Acésta a motivatu si pe „Gazet'a Transilvaniei“, cá se se dè in proprietatea natiunei pentru respectivulu „fondu“ ce se afla la **asociatiunea romana transilvana**, cá se se deschida junimei romane usia la paladiulu scutirei de distrugeré si de asprimea probeloru de desnationalisare! —

Novissimu. In 28 in Becichereculu m. tienura serbii 300 insi conferintia, statorira programa unanima: basea proiectului serbo-romanu, procedura solidaria cu romanii, sprijinirea autonomiei croate si transilvane, institutinni liberali etc. —

Varietati.

— „ARCHIVULU“ pentru filologia si istoria pe an. 1869 Nr. XXI cuprinde cá totudéuna articuli de mare interesu. Incepe cu art.: „In locu de programa“, care va remané nestramutata oserbandu-o cu rigóre. Art. finesce cu: „Sero sapiunt Phryges“; Fantasie etimologice; una lectiune demna de oserbatu; Afinitatea limbei romane, din care potu invetia multi critici unilaterali; descriptiuni topografice; Resinarii dupa diplome; Fastii Romani; libertatea cuscientiei in Transilvani'a: despre conditiile uniunii; corespondintia din Fagarasiu despre diplom'a Mailatiloru; notitie diverse; despre monete aflate aprópe de Turnisioru si un'a in Blasiu de arama cu inscriptiunea: IMP. TRAIANO AUG. GER. DAC. PM. si in diosu: S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI cu emblema triumfala.

Aici la Sacele in campu inca se afla o moneta de argintu cu emblema triumfala si suptu ea cu inscriptiunea: CARB. si dedesuptu cu litere romane „ROMA“, ea se afla la Redactorulu. —

— „TRANSILVANI'A“, fói'a asociatiunei cuprinde in Nr. 2 Epistole familiari si informatiuni scóse din 3 foi periodice cu respectu la necesitatea romanésca, adaugundu si spesele Albinei, cari facu pe anu 17.350 fl. v. a. si la care domnii de Mocioni adaugu subventiune pe anu cam la 7000 fl. cu tóte ca abonati are la vreo 800. Dar' cei cu 3 si 4 sute óre cum o ducu pentru sustienerea prestigiului? Va sci viitoriulu; — Edificiale de palisade si locuitorii loru; scól'a agronomica din Craiov'a cu programulu resumativu si provocare, cá abonementele se se tramita deadreptulu la comitetu si numai reclamatiunile la redactiune. —

— C. r. ministeriu de resbelu alu imperiului voiesce dupa rescriptulu seu din 26 Dec. 1868 depart. 13 Nr. 5152 recunisitele inca pentru anulu administrativu 1869 la imbracarea si inarmarea trebuintiósa, a si le castigá pre calea industriei private prin oferte. La asecurare de trebuintiele aceste remanu in activitate in generalu conditiunile de oferte asemenea, care s'au publicatu la castigarea unei parti a recunisiteloru pentru an. 1869 in fói'a oficiósa dela „Wiener Zeitung“ din 1-a Novembre 1868, si in tiéra in „Hrm. Ztg.“ din 11, 14 si 18 Novembre 1868 Nr. 269, 272 si 275.

Publicarea pentru ofertele presente a esitu in „Hrm. Ztg.“ din 5, 8 si 11 Ian. 1869 si s'au comunicatu si cu magistratele din Sibiiu, Clusiu, Brasiovu, Alb'a Iulia, Seghisiór'a, Mediasiu, Orestia, Sebesiu, Bistriti'a, M. Osiorheiu, S. Reginu, Kézdi-Osiorheiu, cu oficialatele comitatense din Elisabetopole, Aiudu, Turd'a si Desiu, cu oficialatele districtuale din Fagarasiu si Naseudu, cu oficialatulu scaunale din Odorheiu, si in urma cu oficiulu comunale din Cisnadi'a, unde se póte vedé.

Articuli de furnisare cuprindu urmatórie grupe:

I. grupa: cióreci de postavu, lanariele articli fabricati din postavu si straile.

II. grupa: materialele de inu si de pandia grósa, articli facuti din pandia si pandia gróca.

III. grupa: pelele diferite si armatura.

IV. grupa: investmentarie de pitiore.

V. grupa: acoperementuri de capu.

VI. grupa: hamuri.

VII. grupa: trebuintiele eventuale.

— S'a batutu monete de bani in anulu trecutu in pretiu de 2,686.305 fl. 65 cr. v. a. in monetari'a dela Alb'a Iulia si adica:

1) monete ung. reg. de argintu a	.	10 cr.	1,011.508 bucati.
2) monete ung. reg. de argintu a	.	20 cr.	1,039.346 „
3) monete ung. reg. de argintu a	.	1 fl.	98.332 „
4) monete ung. r. ducati (simpli)			97.888 „
5) florini c. r. de argintu			168.154 „
6) aurei (galbini) c. r. simpli			302.026 „
„T. R.“		Sum'a	2,825.558 „

— Comitetulu Reuniunei femeiloru romane din Iasi va dá in sér'a de 4 Ian. viitoriu o splendida serata dantiuitória anunciata deja prin biletele de invitare. Se va juca si in salonulu curtiei juratiloru. Comitetulu róga pe onorabilii invitati, cá se vina la serata in toaleta catu se póte mai simpla. Persónele, care n'au primitu inca bilete de invitare din caus'a erroriloru comise de impartitori sunt rogate se binevoiésca a se adresá la presiedinti'a Reuniunei dn'a Matild'a Sihléna spre a se indeplini lacunele. — Déca se voru dá in pucinele bilete ale loteriei celei mari deja anunciate, ce au mai remasu se va efectuá in presenti'a on. publicu si tragerea acestei loterii. —

— Consiliulu comunalu din Iasi, in siedintiele din cursulu septemanei trecute a votatu infiintarea scólei de meserie in ograd'a besericei St. Lazaru; — asemenea intretienerea cu ajutoriu din partea comunei a 14 elevi din 7 scoli primare si a 2 elevi dela scól'a de bele arte; — asemenea pentru tenerii tramisi in strainatate s'a maritu stipendiulu pana la 100 galbini si s'au votatu inca 2 stipendiuri pentru 2 teneri ce se voru tramite; — asemenea de a se dá tóte veniturile comunei, precum si carnea in antreprisa cá monopolu. — S'a mai votatu o suma de bani, adausu pentru intretienerea si repararea besericiloru, ce sunt fara midilóce. —

— Dupa cum aflamu, consulatulu prusianu s'a desfiintiatu séu mai bine disu s'a prefacutu intr'unu vice-consulatu alu confederatiunei germane de nordu. D. Bartels e transferitu din Alexandri'a la postulu nou creatu in Iasi, ér' pana la sosirea dlui, d. dragomanu Kornhoffer este insarcinatu cu gestiunea consulatului. Fostulu consulu d. Goering au parasitu Iasi sambata, dupa o petrecere in midiloculu nostru de mai bine de optu ani. —

— Modulu de a cunósce caracterulu omului dupa risulu seu.) Sunt atatea feluri de a ride cate sunt si vocale in alfabetu. Cei care ridu cu sunetulu A, sunt sinceri, schimbatiosi, le place vuetulu si miscarea.

Cei care ridu cu sunetulu E, sunt de unu caracteru linistitu si seriosu.

Sunetulu O este semnulu simtiementeloru generóse, si a miscariloru indraznetie, de care trebue se se feréscа sexulu femeiescu.

Sunetulu I, este modulu cum ridu copii si persónele naive, si arata unu caracteru blandu, devotatu, timidu si umitu. Omenii blondi ridu cu sunetulu I, dar' nu sunt toti naivi.

Trebue se ne tememe de cei care ridu cu sunetulu U, ca-ci acestia devinu lacomi, faciarnici si misantropi, si desfatarile loru nu facu nici o placere. (Mas.)

— In agricultura nu este nimicu, care se nu aiba importanti'a sa. In Flandri'a copii sateniloru, cari nu se ducu la munca, crescu multime de opuri de casa, din care se espediaza fórte multi prin alte tieri. Numai din orasiulu Ostea se espediaza pe anu 1,250.000, a caroru venitu este de 1,500.000 franci. Acestea despunduse si curatiendu se tramitu la Londr'a, ér' peile remanu in tiéra pentru facerea pelerieloru. —

— Societatea biblica din Britani'a infiintiata la 1804, are 9916 societati filiale si a distribuitu dela fundare si pana in an. 1867, 55,069.865 de exemplare in 170 limbi. —

— In Elveti'a se publica cu inceperea an. 1869, 201 foi politice, din care 163 in limb'a germana, 31 in limb'a francesa, 4 in limb'a italiana si 3 in limb'a **romana**. — In Bern sunt 34 diurnale (29 germane, 5 francese), Zürich 28, St. Gallen 16, Thurgau 9, Genev'a 9 (7 francese, 2 germane). —

— Venitulu totalu alu diferiteloru state din Europ'a se urca la sum'a de 11.200 milióne lei noi, pe anu; pentru stringerea acestui venitu, se cheltuesce a cincea parte adeca 2240 milióne. — Din venitulu curatu de 8960 milióne lei noi, sefii stateloru primescu 236 milióne, armat'a 3120 milióne, cheltuielele de resbelu pe anu se urca la 3120 milióne. — Astfeliu incatu remanu 2484 milióne, adica o a patr'a parte pentru agricultura, industrie, lucrari publice, instructiune si alte interese publice!! — (Cur.)

Indreptare: In Nr. trecutu art. I Fragmente etc. column'a 3, seriea 63 in locu de resturnarea, cetesce: restaurarea; si seriea 76 asemenea. —

Nr. 112/crim. 1869. 1—3

PROVOCARE*).

In contra acelui'a, — pre care adunanti'a tractului protopopescu greco-catolicu a Faragaului, prin decisiunea sa din 19 Decembre 1863, si la alesu de plenipotentiatu pentru „Convictulu Tractului Faragau“, edificandu in Blasiu, — s'a introdusu cercetare criminale, si sub decursulu acestei cercetari s'a ivitu dubietate in privinti'a acuratei si conscientiosei manipulari a banilor incursi; deci, in interesulu acestei fundatiuni sunt provocati toti aceia, cari au subscrisu ori platitu bani spre acestu scopu, cá sumele de densii subscrise ori platite, se se grabésca pana in finea lunei lui Fauru a. c. a le face cunoscute subscrisei judecatorii prin relatiuni netimbrate, cu atatu mai vertosu, ca-ci la din contra numit'a fundatiune usioru se póte periclitá.

Dela judecatori'a nobilului comitatu a Clusiu-lui, cá foru penale. —

Clusiu in 25 Ian. 1869.

Adalbert Kozma,
jude investigatoriu.

*) On. Redactiune a diurnaleloru „Federationea“ si „Albin'a“ suntu rogate a publicá acést'a provocare, déca nu in totu coprinsulu ei, celu pucinu in estrasu. —

Publicatiune.

Pentru executarea alegerei membriloru interni ai camerei comerciale si industriale de aici, stau gata biletele de alegere pentru **negutatori** si pentru **industriari**, asia dupa cum suna instructiunile venite cu emisulu inaltului ministeriu de comerciu din 28 Novembre anulu decursu Nr. 19.223 si anumitu, pentru a se face unele eruiri de reclamatiuni si alte spesari ale biteleloru de alegere ele suntu espuse in sal'a magistratului pe restempu de 8 dile, incependu dela 28 ale lunei curente, ele stau la vedere publica oreandu va voi cineva asi lua informatiune.

Reclamatiunile eventuali suntu a se face la subscrisulu presiedinte alu comisiunei de alegere, celu multu pana in 5 Februariu a. c. la 12 óre de médiadi.

Brasiovu in 28 Ianuariu 1869.

Presiedindele comisiunei de alegere pentru camer'a comerciale si industriale.

2—3 tr. g.

CURSURILE

la bursa in 1 Februariu 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 69	cr. v. a.
Augsburg	—	—	118 „ 35	„ „
London	—	—	120 „ 65	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	61 „ 15	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			66 „ 80	„ „
Actiile bancului	—	—	678 „ —	„ „
„ creditului	—	—	262 „ 40	„ „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 28 Ianuariu 1869:

Bani 74·— — Marfa 74·50

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.